

Generalitat de Catalunya
Departament de Política Territorial
i Obres Públiques
Comissió d'Urbanisme de Girona

Text refós verificat pel
Ple el 30 d'abril de 2008.
Certifico.

El secretari,

Memòria

Text refós verificat pel
Ple el 30 d'abril de 2008.
Certifico.
El secretari,

Índex

1. INTRODUCCIÓ	2	4. ESTRUCTURA DEL CATÀLEG	4
2. CRITERIS DEFINIDORS DEL TIPUS DE PROTECCIÓ	2	5. DOCUMENTACIÓ D'AQUEST CATÀLEG	5
3. ÀMBIT DE REFERÈNCIA DEL CATÀLEG I CRITERIS DE SELECCIÓ	3		

1. INTRODUCCIÓ

L'Ajuntament de Palamós va aprovar en data 21 d'abril de 1999 el Pla Especial de Protecció del Patrimoni històric i arquitectònic de la ciutat amb finalitat i continguts coincidents amb els determinats per l'article 69 de la vigent Llei d'Urbanisme 10/2004. La documentació justificativa i propositiva continguda en aquell document s'incorpora en la seva totalitat a les determinacions del present Pla D'ordenació Urbanística Municipal de Palamós, una vegada adaptades les seves determinacions a les propostes del POUM.

Aquest Catàleg de Béns Protegits forma part, per tant, de les determinacions del Pla d'Ordenació Urbanística Municipal, i les seves Normes Específiques de Protecció s'incorporen a les Normes Urbanístiques d'aquest POUM, i com tal estan incloses com a annex a les mateixes, amb anàleg caràcter normatiu.

Es resumeixen a continuació els aspectes més rellevants de la Memòria d'aquell Pla Especial de Protecció, així com les fitxes normatives de definició dels béns a protegir i de les condicions de protecció d'acord amb les Normes específiques de protecció esmentades.

El Pla General d'Ordenació Municipal de Palamós que es va aprovar definitivament el desembre de 1.986 és el que estableix per primera vegada uns criteris de protecció del patrimoni històric i arquitectònic, mitjançant l'establiment d'un doble nivell de regulació de les actuacions possibles en el patrimoni: assenyalament preventiu de diverses edificacions en les que les actuacions es limitarien a treballs de consolidació i millora fins que es determinés el seu definitiu valor, i determinació d'àmbits físics, bàsicament concordants amb els centres històrics i representatius de la població, en els que es dictava una normativa d'actuació restrictiva tendent a acotar els processos de canvi a l'efecte de conservar i fomentar l'estructura urbana subjacent.

Amb la necessitat de dotar-se de documents definitius per a tal d'actuar de la forma més efectiva possible envers aquest patrimoni, va ser la raó per la que l'Ajuntament de Palamós va redactar l'esmentat Pla Especial; la seva aprovació definitiva va definir una línia d'actuació de tots els elements implicats en la protecció del patrimoni (Administració, societat i propietaris) que ha de permetre la seva

efectiva tutela. La incorporació de les seves determinacions com a Catàleg del present Pla d'Ordenació Urbanística Municipal consolida aquestes determinacions i propostes.

2. CRITERIS DEFINIDORS DEL TIPUS DE PROTECCIÓ

La justificació final del present Catàleg, en complement dels continguts propis del Pla d'Ordenació Urbanística Municipal, cal buscar-la en la necessitat que té la nostra societat de salvaguardar tots aquells valors que ens ajudin a preservar el llegat que ens ha arribat dels nostres avantpassats i que ens ajuden a comprendre la seva forma de pensar i viure.

En aquest sentit, i en referència a aquest tema, ens hem de remetre a la definició que, envers la protecció de patrimoni, es va fer en el Congrés de cultura catalana (1977): *Entenem com a Patrimoni tota la possessió dels nostres avantpassats, propers i llunyans en el temps, que per les seves característiques específiques, considerem d'interès conservar, gaudir i transmetre en les millors condicions a les generacions futures.*

Dins aquest concepte genèric de Patrimoni, una part molt important del mateix queda conformada pels béns arquitectònics, que abasten un ampli ventall d'elements que van des d'immobles de molt diversa condició i índole, fins a jaciments i zones arqueològiques, passant per paratges naturals i jardins. Són elements directament vinculats a l'activitat humana i que constitueixen el marc en que es desenvolupen totes les relacions. La seva singularitat, tant com elements històrics com objectes arquitectònics, obliga a un tractament diferenciat respecte altres elements més concrets i, també, integrants d'aquest patrimoni.

Cal recordar aquí, en concreta referència al béns immobles, la necessària transformació que han de tenir per tal d'adaptar-se als nous usos i formes de vida vigents que en cada moment històric. Aquest procés de canvi i adaptació s'ha d'harmonitzar amb el criteri de conservació del patrimoni, a l'efecte que els seus valors arquitectònics, històrics, tipològics, científics o tècnics no es malmetin. Cal buscar, en cada cas, el just equilibri entre present i passat.

Text refós verificat pel
Ple el 30 d'abril de 2008.
Certifico.

El secretari,

[Signature]

PLA D'ORDENACIÓ URBANÍSTICA
MUNICIPAL DE PALAMÓS

DOC. 4
Memòria justificativa
Catàleg de béns protegits

FOLI N° 630

Departament de Cultura
i Obres Públiques
Comissió d'Urbanisme de Girona

Els problemes d'intervenció en el patrimoni arquitectònic constitueixen, bàsicament, un problema d'actuació arquitectònica, actuació que estarà basada en el pensament arquitectònic actual i que, en conseqüència, tindrà un llenguatge adaptat al nostre moment històric, amb materials i tècniques contemporànies, però que tindrà que adaptar-se a la tradició cultural del bé concret en el que s'està actuant. La diversitat de factors que actuen en la intervenció sobre un bé catalogat són diversos i irrepetibles per a cada cas concret, i cada un requereix una lectura pròpia per a tal de definir el tipus i la profunditat de la intervenció.

Per això, constitueix un objectiu del present Catàleg la de determinar el règim concret de protecció que cada bé ha de tenir, establint les mesures oportunes envers la seva conservació, recuperació i millora. Per aquest motiu, el Catàleg no es conceptualitza com un element tancat en ell mateix, sinó que ha de ser un element dinàmic, que en cada moment s'adapti a la lògica evolució de la ciutat. En aquesta línia, el catàleg constitueix un element viu, en constant evolució, amb continua actualització de la informació continguda a les fitxes descriptives i amb revisió continuada de les formes de protecció i actuació aconsellables.

El Catàleg no pretén, doncs, ser un simple recull de receptes d'intervenció, sinó que simplement vol descriure i valorar els diferents elements que el componen, determinant la protecció que es creu més convenient per a la preservació dels valors que cada element conté. En tot cas, aquestes descripcions no són més que una primera aproximació i el marc que defineixen constitueix els límits de la intervenció i que, en qualsevol cas, indica el camí a seguir per a cada actuació que es pretengui dur a terme en el bé inventariat.

És a dir, un segon objectiu del Pla especial és el de conceptual-lo com un instrument essencialment dinàmic, tant a nivell dels béns inventariats com de les formes d'actuació previstes en cada un d'ells. Tot això en base al criteri d'adaptar les disposicions normatives d'intervenció i conservació a les tècniques vigents en cada moment històric concret.

En aquesta línia és imprescindible que, en iniciar-se un projecte d'actuació, es faci una primera prèvia que, basada en una correcta informació, permeti intuir unes primeres idees d'intervenció. Tot seguit, i sota una anàlisi arquitectònica més profunda, amb identificació de sistemes constructius, estudi dels materials i reconeixement del procés històric, permeti definir en primer lloc els objectius de l'actuació i a continuació l'abast i forma de la intervenció. És, evidentment, un procés pluridisciplinar,

que ha de desembocar en una intervenció efectiva adaptada a cada moment històric i amb el màxim respecte envers els valors culturals i socials que han comportat la catalogació del bé.

3. ÀMBIT DE REFERÈNCIA DEL CATÀLEG I CRITERIS DE SELECCIÓ

El present Catàleg abasta la totalitat del terme municipal de Palamós. A efectes pràctics la classificació s'ha dividit en dos àmbits ben diferenciats: el sòl urbà i el sòl no urbanitzable. Dita divisió ha estat justificada des del principi bàsic de la diferent tipologia dels béns catalogats en cada un d'aquests dos sectors.

Per a confeccionar les fitxes del Catàleg es va partir, en primer lloc, del llistat incorporat en el Pla General d'Ordenació Municipal de Palamós aprovat el desembre de 1.986. Per a completar aquesta primera informació es varen consultar diverses font, bàsicament les fitxes confeccionades pel Servei del patrimoni el departament de cultura de la Generalitat de Catalunya, així com la informació obrant a l'Arxiu municipal de Palamós i, també, els treballs previs de catalogació que es varen incorporar com a document independent en l'expedient de Pla general d'ordenació aprovat inicialment l'any 1.984.

La relació dels béns catalogats és el resultat d'una selecció sobre un ampli llistat inicial, extret de les fonts esmentades i que comprenia més de 100 edificis. La definitiva catalogació s'ha fet a partir de l'aplicació de diversos criteris de selecció i que es poden resumir en els següents:

- Valor intrínsec de l'element.
- Estat de conservació.
- Relació amb l'entorn.
- Incidència de l'ordenació prevista al Pla general.

El criteri preponderant ha estat el primer dels relacionats. Per a la seva determinació s'han tingut en compte diversos preceptes associats a la tipologia del bé, les seves connotacions artístiques, la seva història i, en menor mesura, la seva localització.

La tipologia permet classificar el patrimoni edificat com a síntesi del coneixement de la ciutat. El seu estudi comporta la definició dels elements característics que conformen cada tipus i aquests són els punts de referència a l'hora de definir l'abast i el tipus de protecció.

La història situa el bé catalogat en el marc de l'evolució urbana de la ciutat i ajuda a explicar uns fets que, aïlladament, no tindrien explicació, ni tampoc transcendència pel patrimoni de la ciutat. La història urbana ha estat, tradicionalment, l'encarregada de destriar el perquè d'uns elements determinats han estat els configuradors d'una determinada imatge de la ciutat i la seva construcció en els diferents períodes històrics.

La qualitat artística, i també la notabilitat constructiva, són paràmetres de valoració per a la catalogació dels elements. Un edifici es pot catalogar simplement pel fet d'estar construït segons tècniques molt avançades en el seu moment i que es poden considerar totalment innovadores.

La localització dins l'estructura urbana és, així mateix, un element seleccionador i que influeix en la catalogació de determinats edificis. La seva localització pot arribar a determinar si un element cal considerar-lo com un bé emergent i singular, o inclús com una peça més d'un context determinat.

4. ESTRUCTURA DEL CATÀLEG

El Catàleg descriu de forma individualitzada les característiques de cada un dels béns catalogats i s'organitza mitjançant fitxes en les consten les referències històriques i altres dades rellevants, així com l'emplaçament i fotografies del mateix. Constitueix un element merament descriptiu dels béns inventariats.

Com ja s'ha dit abans, el catàleg es divideix en dos grans apartats, cada un en funció de la localització pròpia del bé inventariat. Aquesta divisió s'ha fet en base a determinar quins elements estan en sòl urbà i quin estan en sòl rural o no urbanitzable. I això sota el principi de la diferent tipologia que les construccions tenen en cada un d'aquest àmbits territorials.

Les Normes Específiques de protecció constitueixen tot un seguit de disposicions normatives que regulen la forma i condicions en que es pot actuar en els béns catalogats. Consten, així mateix, de dos gran apartats: El primer regula de forma general les formes d'actuació que es poden aplicar als diferents béns, mentre que la segona regula de forma individualitzada per a cada un dels béns catalogats les actuacions possibles.

Al marge d'aquesta divisió estructural de caràcter general, el catàleg estructura el diferents béns classificats en tres categories diferents. La classificació utilitzada es vincula exclusivament a la naturalesa dels béns, i no a altres com el seu valor històric o artístic, el seu tamany, la seva estructura de propietat, etc. Aquestes tres categories són:

Edificis.

Inclou totes les construccions de certa grandària, amb caràcter habitable o ocupable. També comprèn el conjunt d'edificis o els espais públics. És la categoria predominant dins el Pla especial

Elements.

Formen aquesta categoria tots aquells elements que no poden formar part de la primera. Substancialment fa referència a objectes mobles i arts aplicades en l'àmbit urbà. Comprenen molt conceptes i, per a simplificar, els podem dividir en diferents subgrups: Botigues, escultures i monuments, ponts, instal·lacions, i també elements vegetals.

Text refós verificat pel
Ple el 30 d'abril de 2008.
Certifico.

El secretari,

Arqueologia.

Inclou els jaciments que, per les seves especials característiques, necessiten d'un tractament diferencial i amb tècniques específiques i pròpies de l'arqueologia.

En referència a la primera categoria (edificis), els elements catalogats es disposen en varis subgrups, en funció de les característiques específiques de cada un. Són:

Masies. Edificacions o conjunts d'aquestes lligades històricament a activitats d'explotació de la terra i que en l'actualitat conserven el valor d'una arquitectura anònima i popular. Constitueixen un dels grups més nombrosos i interessants del catàleg.

Equipaments. Són els edificis destinats des del seu origen a activitats públiques o col·lectives i que, en funció d'aquesta utilitat, tenen un estructura formal i constructiva específica. En aquest grup s'inclouen els edificis administratius, religiosos, recreatius, docents, etc.

Residencial. Edificis destinats des del seu origen a ús residencial familiar.

Conjunts i parcs. Formen aquest grup un ampli ventall d'elements de caràcter urbà de defineixen conjunts d'una certa entitat: places, carrers, cementiris, parcs, fortificacions, etc.

En total, el Catàleg inclou un total de 87 elements, dels quals 15 corresponen a la categoria de béns arqueològics, 10 a elements i la resta (62) a la categoria d'edificis. D'entre aquests últims un capítol important, i que un tractament específic dins el Catàleg, el constitueixen les masies, que comprenen un total de 22 unitats de protecció.

S'ha incorporat 10 fitxes mes (fitxes 88 a 97) a la categoria de béns protegits que incorporen els nous jaciment incorporat per la Direcció General del Patrimoni Cultural als seus inventaris. Els jaciment que es incorporen son:

- Avinguda Onze etembre-Passeig del Mar
- c/Enrajolat, c/Molins, c/MN. Miquel Costa, c/Mauri i Vilar, c/Adrià Alvarez i c/Pedró.
- Carrer Ave Maria
- Cova de Cala Sanià
- Les Pites
- Molí d'en Ribes
- Plaça del Forn
- Plaça dels Arbres
- Sitges del vial del Port

Al Catàleg s'ha realitzat amb un model de fitxa comuna per a totes les categories de béns, malgrat que el nivell d'informació ha estat diferent en funció del tipus de bé. La descripció més completa correspon a la categoria **Edificis**, ja que inclou una referència urbanística del bé, qüestió aquesta que no es contempla en les altres categories.

Text refós verificat pel
Ple el 30 d'abril de 2008.
Certifico.

El secretari,

5. CATÀLEG DE MASIES

En compliment del art. 47.3 i 50.2 de la Llu, en el POUM se llisten les masies i cases rurals susceptibles de reconstrucció o de rehabilitació, justificant les raons de inclusió.

A mes, se inclou un llistat no exhaustiu de habitatge aïllat en sòl no urbanitzable els que son d'aplicació la disposició transitòria sisena de la Llu.

Text refós verificat pel
Ple el 30 d'abril de 2008.
Certifico.

El secretari,

6. DOCUMENTACIÓ D'AQUEST CATÀLEG

Els següents documents annexes contenen la relació dels béns a protegir inclosos en el Catàleg, la seva classificació per categories d'intervenció, i la definició dels àmbits de protecció en el cas de les masies incloses al catàleg de béns protegits. Constitueixi, per tant, el Catàleg, la següent documentació:

- Memòria
- Normes de protecció del patrimoni. Inclosa en les Normes Urbanístiques Tom III - Document 3 del POUM.
- Fitxes del catàleg de bens protegits.
- Fitxes del catàleg de masies
- Fitxes del catàleg de cases rurals en sòl no urbanitzable.